

Omgeving

mogelijke stressoren

1e milieu

- ouderlijke stress, vermoeidheid en/ of machteloosheid agv verzwaarde opvoedbelasting door kindfactoren als impulsiviteit of onrust waardoor hogere kans op onvriendelijk gegeven opdrachten, te veel gerichtheid op ongewenst gedrag, wisselende toegankelijkheid, onvoldoende aandacht voor gewenst gedrag.
- negatief interactiepatroon tussen opvoeder(s) en kind (meer interacties mbt ongewenst dan gewenst gedrag).
- onvoldoende zicht op het doen en laten kind
- negatieve gevoelens jegens zoon of dochter
- afwijzing door broertjes en zusjes
- ouderlijke stress door relatie- en of financiële problemen
- cognitieve stijl ouders (negatieve attributiestijl naar derden: zich gemarginaliseerd voelen door sociaal economische/culturele status)
- (psychische) problematiek bij ouders (gedepri-meerdheid, prikkelbaarheid, emotionele afstandelijkheid, verslaving, etc)
- openlijke conflicten, agressie ts ouders
- verwaarlozende/mishandelend ouders, onveilige gezinssituatie

2° milieu

- 'zondebok'-positie op school,
- onbekendheid leerkrachten met kindproblematiek
- negatief interactiepatroon leerkracht-kind

3° milieu

- afwijzing door prosociale leeftijdgenoten waardoor keuze voor vrienden met gedragsproblemen.
- ongestructureerde en on-gesuperviseerde vrijetijdsbesteding
- buurt waar veel crimineel gedrag voorkomt

mogelijke steun

1e milieu

- stabiele relatie tussen ouders
- bekendheid van opvoeders met aard van de kindproblematiek
- betrokkenheid van opvoeder(s) bij hun kind (goede band met hun kind)
- adequate opvoedingsstijl van opvoeders naar broertjes of zusjes
- goede sociale verankering van kind en/of gezin

2° milieu:

- goede leerkracht – leerlingrelatie, juiste niveaugroep, optimaal didactisch en versterkend pedagogisch klimaat, actief beleid mbt pesten, duidelijke regels, afgebakend schoolterrein, goede ontspanningsfaciliteiten
- bekendheid van de leerkracht met aard van de problematiek
- goede samenwerking tussen leerkracht – ouder (o.a. regelmatige communicatie)

3° milieu:

- goede relatie met een volwassene buiten het gezin, sociaal rolmodel in de omgeving, vangnet in de buurt, club die aansluit bij de interesses van het kind

Jeugdige

mogelijke krachten

- specifieke talenten bijv in sport
- intelligentie
- succeservaringen door het ontwikkelen van kwaliteiten
- succesvol verlopende opleiding
- de ervaring jezelf te kunnen (bij)sturen
- coöperatieve instelling in 1 op 1 situaties

VERWACHTINGEN

- zich cognitief, emotioneel en sociaal gezond ontwikkelen
- prettige relatie met ouders, broers en zussen
- participeren op school, diploma of startkwalificatie behalen
- sociale relaties aangaan met adequaat functionerende leeftijdgenoten

mogelijk moeite met VAARDIGHEDEN als:

- reguleren van negatieve gevoelens bij stress of frustratie, voelen v.d. spanningsopbouw, afleiding of steun zoeken, situaties verdragen
- opdrachten opvolgen, toestemming vragen, soepel reageren, vriendelijk vragen, overleggen en accepteren dat ouders het laatste woord hebben, rekening houden
- opdrachten opvolgen, op een rustige/ vriendelijke manier zeggen wat je wil of vindt, aandacht van de leerkracht met anderen delen, omgaan met teleurstellingen en kritiek, je eigen aandeel neutraal beschrijven, gebeurtenissen neutraal beschrijven, constructief omgaan met kritiek
- inleven in andere kinderen, op een handige manier contact leggen, aardig zijn, helpen, troosten, met woorden oplossingen zoeken, overleggen, compromissen sluiten, als eerste aardig zijn, opzettelijke en 'per ongeluk' acties onderscheiden, sportief reageren, omgaan met winnen en verliezen, je afsluiten voor sommige opmerkingen van anderen

mogelijke kwetsbaarheidsfactoren

Genetische en neurobiologische kwetsbaarheid & leergeschiedenis

- reactief temperament: prikkelbaar, heftigheid in reageren, moeizame aanpassing aan nieuwe omstandigheden; lage zelfregulatie
- achterstand in de ontwikkeling van executieve functies: concentratie op taken, problemen oplossen en geheugenstrategieën die van invloed zijn op de werkhouding;
- negatieve overtuigingen: leergeschiedenis van veelvuldige negatieve reacties in gezin, op school, leeftijdgenoten en/of straf. Selectieve aandacht voor situaties die lijken op
- verstoorde informatieverwerking:
 - 'ingekleurde' zelfobservatie en observatie van anderen: neiging om ambigue, neutrale of zelfs positief gedrag van anderen als vijandig te interpreteren, om daarop vervolgens agressief te anticiperen of te reageren (vijandig wereldbeeld).
 - Bedenken minder oplossingen, waarden agressieve oplossingen hoger
- neurobiologische factoren met verwerking van signalen van straf of afkeuring, beloning of goedkeuring en regulatie van de controle van boosheid
- *geassocieerde problemen*: inhibitieproblematiek (impulsiviteit, korte termijn gerichtheid) druk of hyperactief gedrag, leerproblemen, LVB, autismespectrumproblematiek, PTSS)